

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології,
кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Методика навчання освітньої галузі «Природнича»

Код дисципліни	ОК 2.1.16
Освітній ступінь	Перший (бакалаврський) ступінь вищої освіти
Статус дисципліни	<u>Обов'язкова</u> / вибіркова (дисципліни вільного вибору здобувача)
Галузь знань	01 Освіта /Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта та інформатика. Початкова освіта та мова і література (англійська). Початкова освіта та музичне мистецтво.
Обсяг дисципліни	7 кредитів ECTS (210 академічних годин, 104 аудиторних)
Види аудиторних занять	Лекційні, практичні, лабораторні заняття
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна, дистанційна, змішана
Форми контролю	Екзамен

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, учене звання, посада)	Мозуль Ірина Вікторівна, старший викладач кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук
Контактний телефон	+38(096)970-54-85
E-mail:	mozul@gnpu.edu.ua mozul.dubok@gmail.com
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=OotCLKMAAAAJ
Консультації	Щочетверга, 15.00-16.00 год ауд. № 105, 1 корпус; за умови дистанційного навчання – у той же час на платформах Zoom або Google Meet

м. Глухів

Пояснювальна записка

Методика навчання освітньої галузі «Природнича» як навчальна дисципліна має на меті ознайомити зі змістом та завданнями уроків природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі та з особливостями побудови початкового курсу природничої, громадянської та історичної освітніх галузей; розкрити особливості організації уроку природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у сучасній початковій школі, ознайомити з інноваційними формами та технологіями в освітньому процесі закладу початкової освіти. Зміст дисципліни охоплює основні положення, що стосуються організації освітньої діяльності в сучасному закладі початкової освіти. На підставі опанування ключових тем дисципліни, у студентів повинні сформуватися базові рівні знань щодо специфіки організації уроку природничої, громадянської та історичної освітніх галузей в сучасній початковій школі та формування якісного освітнього простору Нової української школи. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати й удосконалювати фахові компетентності, забезпечує позитивну мотивацію здобуття знань з предмета, дає відчуття потреби в самоосвіті, формує стійкий інтерес до вивчення природничої, громадянської та історичної освітніх галузей, сприяє розвитку творчої особистості.

Навчальний матеріал розподілений за модулями. Кожен модуль складається з підтем, які відповідають програмі. У першому модулі розкривається зміст методів та засобів методики викладання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей, а також питання структури навчальних програм і підручників; планування й організація самостійних спостережень учнів; методів та методичних прийомів методики викладання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей. У другому модулі опрацьовані форми навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей, контроль та оцінювання навчальних досягнень, дидактичні макроструктури уроків, позакласна та позаурочна робота, а також схеми аналізу і самоаналізу уроків природничої, громадянської та історичної освітніх галузей.

Передбачені також завдання для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти. Для самостійного опрацювання пропонується перелік літератури, програми, документи і матеріали Міністерства освіти і науки України, а також статті провідних спеціалістів та науковців у галузі педагогічної освіти. З метою організації самостійної та індивідуальної роботи студентів пропонуються теми рефератів, завдань для контрольних і курсових робіт, примірний перелік питань до іспитів та Державної атестації, програми для комп'ютерного контролю знань студентів.

Мета навчальної дисципліни – теоретична і практична підготовка майбутніх вчителів початкових класів щодо методики ознайомлення учнів з природою, формування професійної компетенції щодо організації і проведення навчальної та позанавчальної роботи з природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі, забезпечення розуміння сучасної природничо-наукової картини світу, формування уявлення про цілісність природи шляхом засвоєння системи інтегрованих знань про неживу та живу природу, основ екологічних знань; ознайомлення із основними методами вивчення Всесвіту та навколишнього середовища.

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити здобувачів освіти з традиційними і нетрадиційними методами викладання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі;
- надати майбутнім учителям методичні рекомендації щодо проведення окремих уроків «Я досліджую світ» та позакласних й позашкільних заходів з природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі з учнями 1 – 4 класів;

- сформувати у майбутніх вчителів знання про об'єкт, предмет методики навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі, про структуру і методи цілісного методичного дослідження;

- сформувати уявлення структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними, рівні процесу навчання в межах природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях розкрити зміст і завдання методики природничої освітньої галузі як педагогічної науки і її зв'язки з іншими науками;

- ознайомити студентів із шляхом включення знань про природу в практику навчання учнів початкової школи, розуміння об'єктивно існуючих зв'язків у системі «нежива природа – жива природа», «природа – людина»;

- розглянути існуючі методи і прийоми ознайомлення учнів з природою, загальні питання методики (мета і завдання навчання, зміст, форми, засоби) та методику розкриття основних змістовних ліній природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі, формувати фахові уміння майбутніх вчителів початкової школи.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі «Початкова освіта»

У навчальній дисципліні «Методика навчання освітньої галузі «Природнича» інтегрується:

- психолого-педагогічний зміст дисциплін професійної підготовки, на основі якого побудовано методичну систему управління цілісним процесом навчання, а саме: «Педагогіка», «Вікова й педагогічна психологія», «Історія педагогіки», «Психологія загальна»,

- власне зміст пропедевтичних дисциплін циклу загальної підготовки, що у своїй єдності мають забезпечити формування загальної наукової цілісної картини світу, місця в ньому людини в молодших школярів, а саме: «Основи природознавства», «Основи екології»,

- емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу та зв'язок з довкіллям: «Історія України», «Безпека життєдіяльності», «Філософія».

Підготовка майбутніх учителів початкових класів здійснюється відповідно Професійного стандарту Вчителя початкових класів, Державного стандарту початкової освіти, Концепції Нової української школи.

«Методика навчання освітньої галузі «Природнича» як навчальна дисципліна сприяє формуванню таких компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності:

ФК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, , громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

ФК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

ФК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

ФК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовнолітературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, , громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ФК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

ФК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

ФК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Програмні результати навчання.

ПРН-5. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПРН-6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН-7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-9. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формуального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки

життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПРН-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПРН-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Методи, методики та технології: словесні (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, обговорення, дискусія), наочні методи (ілюстрування, демонстрація, спостереження), проблемно-пошукові, дослідницькі, творчі методи; інформаційно-комунікаційні технології, інтерактивні технології.

Індивідуальні завдання: проходження відкритих онлайн-курсів платформ (Prometheus, VUMonline, EdEra, Coursera, edX, FutureLearn тощо) з питань формування компетентності в природничих науках, екології, сталого розвитку / громадянської відповідальності (з обов'язковим отриманням сертифікату про проходження курсу).

Політика курсу

Академічна доброчесність. Представлені результати освітньої діяльності мають бути результатом власних творчих пошуків, отриманих у ході навчальної та науково-дослідної роботи.

Комунікація: орієнтуватися на всіх учасників освітнього середовища в організації комунікації, враховувати їх індивідуальні особливості й потреби.

Зміст дисципліни передбачає проведення лекційних, практичних і лабораторних занять, організацію самостійної (індивідуальної) роботи студентів. Самостійна робота студентів (вивчення літератури, виконання практичних завдань, написання рефератів та ін.) спрямована на поглиблене вивчення програмового матеріалу. Контроль за самостійною роботою здійснюється в усіх формах аудиторних занять та в процесі індивідуальної роботи зі студентами.

Освітній процес передбачає *комбінування теоретичної та практичної підготовки. Теоретичну частину* спрямовано на перевірку рівня оволодіння темами, що опрацьовуються самостійно (індивідуально), та передбачає наукові бесіди, повідомлення, консультації, огляди на засадах студентоцентрованого підходу. Такі види занять можуть проходити в аудиторії, онлайн (Zoom, Google Meet), офлайн із використанням презентацій, у т.ч. у терміни, передбачені для консультацій викладача. *Практичний блок* містить завдання практичних і лабораторних занять, виконання яких формує професійні вміння, навички та здатності.

Відвідування занять. Відвідування лекційних занять є добровільним вибором здобувача. Результати виконання практичних занять мають бути представлені викладачу на перевірку відповідно до розкладу занять особисто під час занять, або в режимі on-line, але не пізніше, ніж до наступного практичного заняття.

Організаційні питання: з огляду на внесення Глухівської територіальної громади до переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій, проведення лекційних, практичних занять здійснюватиметься за допомогою сервісів Zoom (платформа для проведення відеоконференцій, онлайнзанять, онлайнконсультацій (<https://zoom.us/>), Google (meet.google.com) із відображенням покликань в ел. розкладі;

- в асинхронному режимі – у Google Classroom.

Для студентів, які не мають змоги систематично виходити на зв'язок, буде забезпечено освітню комунікацію через Viber, Telegram, WhatsApp:

Мозуль Ірина Вікторівна, т. +380969705485, ел. пошта mozul.dubok@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ПРИРОДНИЧА»

Характеристика дисципліни	Напрямок підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Академічний календар, види занять
Кількість: Кредитів ECTS: 7 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальний обсяг дисципліни: 210 год. Аудиторних годин на тиждень:	Галузь знань: 01 Педагогічна освіта Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр Напрямок підготовки: 013 Початкова освіта	Статус дисципліни: нормативна Курс: 2 (д.ф.) Семестр: 3, 4 (д. ф.) Всього годин: 104 (д. ф.). Лекції: 36 (д.ф.) Лабораторні: 28 (д. ф.) Практичні: 40 (д. ф.) СРС: 106 (д. ф.). Індивідуальна робота: Види підсумкового контролю: залік (3 с. – д. ф.), екзамен (4 с. – д. ф.)

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ПРИРОДНИЧА» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Методика навчання освітньої галузі «Природнича» як педагогічна наука.

Тема 2. Особливості змісту предмета «ЯДС» у початковій школі, принципи його побудови. Аналіз нормативних документів.

Тема 3. Особливості навчання інтегрованого курсу «ЯДС» у 1-4 класах. Інтеграція природничої, громадянської та історичної освітніх галузей з іншими навчальними дисциплінами початкової школи. Підручник як основний засіб навчання.

Тема 4. Розвиток пізнавальних здібностей молодших школярів у процесі опанування курсом «ЯДС».

Тема 5. Методика формування уявлень і понять на уроках «ЯДС» у початкових класах.

Змістовий модуль 2. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТА «ЯДС» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 6. Словесні методи навчання предмета «ЯДС» в початкових класах.

Тема 7. Методика використання наочних методів та засобів навчання на уроках з «Природничої, громадянської та історичної освітніх галузей».

Тема 8. Методика організації фенологічних спостережень з дисципліни «ЯДС» у 1–4 класах.

Тема 9. Досліди на уроках з предмета «ЯДС» в 1–4 класах.

Тема 10. Методика використання натуральних наочних посібників (гербарії, колекції, опудала, вологі препарати, живі об'єкти) в процесі вивчення «Природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» молодшими школярами.

Тема 11. Методика використання карт та глобусу в процесі опанування предметом «ЯДС» учнями початкових класів.

Тема 12. Матеріальна база навчання інтегрованого курсу «ЯДС» (краєзнавчий куточок, живий куточок, пришкільна навчально-дослідна ділянка, географічний майданчик).

Змістовий модуль 3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТА «ЯДС» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 13. Урок – основна форма організації навчання предмета «ЯДС» у 1-4 класах.

Тема 14. Методика організації домашньої, позаурочної та позакласної роботи з природничої, громадянської та історичної освітніх галузей в початковій школі.

Тема 15. Методика проведення практичних і лабораторних робіт з природничої, громадянської та історичної освітніх галузей.

Тема 16. Методика проведення екскурсій у процесі навчання предмета «ЯДС» у початкових класах.

Тема 17. Контроль і оцінювання навчальних досягнень молодших школярів на уроках «ЯДС».

Тема 18. Використання різноманітних педагогічних технологій у навчанні змісту предмета «ЯДС» у початкових класах.

Тема 19. Виховна робота з учнями в інтегрованому курсі «ЯДС» у початкових класах.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ДО ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Змістовий модуль 1

1. Зміст і особливості побудови курсу «ЯДС».
2. Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів 1–4 класу у навчанні курсу «ЯДС».
3. Реформування змісту курсу «ЯДС» на основі компетентнісного та акмеологічного підходів.
4. Навчально–методичний комплекс викладання курсу «ЯДС» і його реалізація з урахуванням особистісно–орієнтованого навчання і виховання учнів початкових класів.
5. Зміст та етапи формування природничих уявлень та понять у молодших школярів.
6. Екологічне виховання, зміст, завдання та основні поняття.
7. Шляхи і засоби формування практичних та інтелектуальних умінь і навичок у молодших школярів в курсі «ЯДС».
8. Пізнавальні завдання як засіб формування природничих уявлень і понять.
9. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів засобами курсу «ЯДС».

Змістовий модуль 2

1. Особливості використання практичних методів у процесі навчання предмета «ЯДС» в 1–4 класах.
2. Дидактична гра як засіб реалізації компенсаторних можливостей методів на уроках з курсу «ЯДС» у початковій школі.
3. Організація індивідуальної парної групової роботи учнів у процесі роботи з підручником «ЯДС».
4. Дитяча художня науково–популярна література як засіб розвитку і виховання молодших школярів в курсі «ЯДС».
5. Методика формування поняття «Фізична карта України».
6. Використання елементів театральної педагогіки як засобу формування образного мислення молодших школярів на уроках з предмета «ЯДС».
7. Формування вміння виділяти головне, узагальнювати, встановлювати різноманітні зв'язки і залежності, різнобічно розглядати об'єкт у процесі опанування змістом предмета «ЯДС».
8. Використання мотиваційних та рефлексивних ситуацій у навчанні молодших школярів курсу «ЯДС».

9. Зміст методичної підготовки вчителя до формування поняття «Природні зони України» на уроках з предмета «ЯДС».
10. Особливості використання опорних схем на уроках з курсу «ЯДС» у початковій школі.
11. Принцип наступності і послідовності у формуванні загально пізнавальних умінь на уроках з курсу «ЯДС».
12. Використання легенд, казок, народної мудрості як словесних засобів здійснення різних виховних напрямів на уроках з предмета «ЯДС».

Змістовий модуль 3

1. Новітні форми і методи навчання предмета «ЯДС» у початкових класах.
2. Варіативність методів і прийомів в організації домашньої роботи учнів з предмета «ЯДС».
3. Проектна діяльність молодших школярів на уроках з курсу «ЯДС».
4. Дослідницькі методи у процесі організації спостережень і практичних робіт з курсу «ЯДС».
5. Методика проведення екскурсій з предмета «ЯДС» з молодшими школярами.
6. Використання різних елементів педагогічних технологій у процесі проведення узагальнюючих уроків з предмета «ЯДС» у початкових класах.
7. Методика використання аудіовізуальних засобів на різних етапах уроку з предмета «ЯДС» в початкових класах.
8. Формування екологічної компетентності учнів початкових класів у процесі вивчення предмета «ЯДС».
9. Варіативність методів і прийомів на етапі мотивації навчальної діяльності школярів на уроках з предмета «ЯДС».
10. Технологія патріотичного виховання у позакласній роботі з курсу «ЯДС» у початкових класах.

**Питання до семестрового екзамену
з «Методики навчання освітньої галузі «Природника»
для студентів бакалаврату ННІ ІІІ**

1. Мета, цілі і завдання природничої, громадянської, історичної освітніх галузей у початковій школі.
2. Загальнодидактичні і специфічні принципи структурування матеріалу програм і підручників з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
3. Розвиток пізнавальних здібностей молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»: спостережливості, уваги, логічного і образного мислення, пам'яті, уяви, фантазії, пізнавального інтересу.
4. Розвиток загальнопізнавальних умінь здобувачів початкової освіти у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (виділяти істотне, порівнювати, узагальнювати, встановлювати зв'язки і залежності, різнобічно розглядати предмет).
5. Методика формування природничих і суспільствознавчих уявлень і понять у здобувачів початкової освіти.
6. Методи та методичні прийоми навчання «Я досліджую світ» у початковій школі, їх класифікація.
7. Словесні методи на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі, їх види та методика використання (розповідь, бесіда, пояснення, інструктаж).
8. Наочні методи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах, їх характеристика.
9. Засоби навчання, їх класифікація і значення, методика використання в процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
10. Методика використання технічних засобів на уроках і в позакласній роботі з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-4 класах.
11. Методика використання графічних засобів на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-4 класах.
12. Методика використання натуральних засобів (гербарії, колекції, опудала, вологі препарати) на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-4 класах.
13. Методика роботи з географічною картою і глобусом на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах.
14. Методика формування поняття «план місцевості» на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах.
15. Методика проведення дослідів з об'єктами живої і неживої природи зі здобувачами початкової освіти у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

16. Спостереження – основний метод вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі. Зміст фенологічних спостережень за змінами у неживій і живій природі протягом сезонів року у 1-4 класах. Завдання для спостережень репродуктивного, пізнавального і творчого характеру.

17. Урок як основна форма організації освітнього процесу. Класифікація, типи уроків з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі. Макро- і мікроструктура уроків різних типів.

18. Вимоги до сучасного уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Підготовка вчителя до уроку.

19. Предметний урок з природничої освітньої галузі та методика його проведення у початкових класах.

20. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами на пришкольній навчально-дослідній ділянці.

21. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами в куточку живої природи.

22. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами в краєзнавчому куточку.

23. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами на географічному майданчику.

24. Самостійна робота учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах: значення, види завдань, диференційований підхід та вимоги до організації.

25. Позакласна і позаурочна робота з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» з молодшими школярами, їх значення, форми, вимоги до організації.

26. Екскурсії з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах, їх види, значення, методика організації і проведення.

27. Види контролю і перевірки знань учнів у процесі навчання здобувачів початкової освіти інтегрованому курсу «Я досліджую світ».

28. Методика використання ігор у процесі навчання молодших школярів інтегрованому курсу «Я досліджую світ».

29. Проектна діяльність здобувачів початкової освіти в процесі опанування інтегрованим курсом «Я досліджую світ».

30. Методика роботи з підручником та дитячою художньою і науково-популярною літературою з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

31. Використання народознавчого матеріалу (народного календаря, прислів'їв, віршів, загадок, прикмет, знайомство з трудовими народними традиціями, здобутками етнопедагогіки) у процесі навчання учнів початкових класів інтегрованому курсу «Я досліджую світ».

32. Використання сучасних педагогічних технологій на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.

33. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі опанування природничою, громадянською, історичною освітніми галузями.

34. Мета і завдання екологічної освіти в початковій школі (виходячи з екологічної ситуації в Україні і глобальних екологічних проблем).

35. Екологічне виховання здобувачів початкової освіти. Інноваційні форми і методи реалізації змісту екологічної освіти у початкових класах. Природоохоронна робота з молодшими школярами у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

36. Естетичне виховання учнів початкових класів у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Використання творів мистецтва на уроках.

37. Морально-етичне виховання учнів початкових класів у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

38. Громадянське і патріотичне виховання учнів початкових класів у процесі навчання інтегрованому курсу «Я досліджую світ».

39. Особливості вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 4 класі.

40. Особливості вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 класі.

41. Особливості вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 2 класі.

42. Особливості вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1 класі.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

з предмета МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ПРИРОДНИЧА»

Оцінка ECTS	Середньозважений бал, що формує інтервальну шкалу	Національна оцінка	
1	2	3	
A	4,51-5,00	5	<i>Відмінно</i> – високий рівень оволодіння навчальним матеріалом. Студент виявляє глибокі, міцні, узагальнені, системні знання з предмета; володіє уміннями застосовувати знання; критично оцінює нові психолого–педагогічні теорії, ідеї; використовує додаткові наукові джерела та матеріал; володіє предметною термінологією.
B	4,01-4,50	4	<i>Добре</i> – достатній рівень оволодіння навчальним матеріалом. Студент виявляє досить міцні знання з предмета; може зіставити, узагальнювати, систематизувати інформацію з допомогою викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних практичних ситуаціях; самостійно опрацьовує навчальний матеріал, в тому числі публікації методичного характеру; в цілому володіє предметною термінологією.
C	3,50-4,00	4	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння навчальним матеріалом. Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, контролювати свої дії; самостійно користується навчально–методичним матеріалом; знання предметної термінології нестійкі.
D	2,83-3,43	3	<i>Задовільно</i> – середній рівень володіння навчальним матеріалом. Знання неповні, поверхові; значну частину матеріалу студент засвоює на репродуктивному рівні; виявляє фрагментарні навички в роботі з джерелами науково–методичної інформації, в той час має стійкі навички роботи з конспектом; володіння термінологією недостатньо осмислене.
E	2,51-2,75	3	<i>Задовільно</i> – рівень володіння навчальним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Студент володіє матеріалом на початковому рівні; відповіді його неповні, фрагментарні; має значні труднощі в роботі з науково–методичними джерелами; дає відповіді на прості, елементарні питання з предмета; термінологією не володіє.
FX	2,00-2,50	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом. Студент володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні засвоєння; опанування знаннями, уміннями викликає значні труднощі, що потребує додаткових занять з дисципліни.
F	0,00-1,99	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні джерела:

1. Байбара Т.М. Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей в початкових класах: Навчальний посібник. К.: Веселка, 1998.
2. Білоус О.В. Я і Україна. Громадянська освіта. 4 клас. / О.В. Білоус, А.Ф. Волошина, Т.П. Кушнір, Л.Л. Наконечна. Х. : Вид. група «Основа», 2011. 88 с.
3. Войченко Т., Колотій Н., Царенко А., Жеребецький Ю., Голі Д., Луцюк Р. Як виростити дитину здоровою: Посібник для батьків учнів молодшого шкільного віку. К.: Прем'єр-Медіа, 2001. 204 с.
4. Володарська М.О. Усі уроки курсу «Я у світі». 4 клас. Х. : Вид. група «Основа», 2015. 208 с.
5. Взаємозв'язок курсів естетики і художньої культури з викладанням літератури, музики і образотворчого мистецтва в школі: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / за ред.. проф.. В.А. Личковаха. Чернівці: ОППО. 2013. 233 с.
6. Гладюк Т.В. Уроки природничої, громадянської та історичної освітніх галузей: 2 клас : посібник для вчителя / Т.В. Гладюк, М.М. Гладюк, Н.О. Будна. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 280 с.
7. Грущинська І.В. Готуємося до уроків природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у 2 класі : посіб. Для вчителя. К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. 256 с.
8. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-п#Text>.
9. Етимологічний словничок. 1-4 класи / Уклад. Т.І. Крехно. Х.: Вид-во «Ранок», 2010. 80 с.
10. Інтерактивні уроки в початковій школі / Упоряд. О. Кондратюк. К.: Шк.. світ. 2007. 128с.
11. Інноваційні технології в початковій школі. К.: Шк.. світ, 2008. 112 с.
12. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упоряд. Стрибна О.В., Сошенко А.О. Х.: Вид. Група «Основа», 2005. 176 с.
13. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. 227 с.
14. Кузьмінський А.І. , Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. К., 2003. 418 с.

15. Курок І.С. Наука доби глобалізації: підґрунтя і сутність: Монографія. К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2008. 151 с.
16. Курок І.С. Історія філософії: навчально-методичний посібник із курсу [для студентів денної та заочної форм навчання вищих навчальних закладів] / І.С. Курок. – Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка. 2014. 168 с.
17. Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів : Дайджест / Укл. О.В. Онопрієнко. Донецьк : Каштан, 2012. 108 с.
18. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-ге вид., 1999 р. 350 с.
19. Мовчун А.І. Абетка духовності / А.І. Мовчун. К.: АВДІ, 2012. 3212 с.
20. Моя Україна. Комплексний довідник. Х. : Веста: Видавництво «Ранок», 2008. 400 с.
21. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / ХДПУ ім. Г.С.Сковороди. Харків: "ОВС", 2002. 400с.
22. Навчання і виховання учнів 1 класу. Метод. посіб. для вчителів / Упор. Савченко О.Я. К.: "Початкова школа", 2002. 464 с.
23. Навчання і виховання учнів 2 класу. Метод. посіб. для вчителів / Упор. Савченко О.Я. К.: "Початкова школа", 2003. 608 с.
24. Навчання і виховання учнів 3 класу. Метод. посіб. для вчителів/ Упор. Савченко О.Я. К.: "Початкова школа", 2004. 512 с.
25. Навчальні програми для 1-4 класів. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv>
26. Нарочна Л.К., Ковальчук Г.В., Гончарова К.Д. Методика викладання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей. К.: Вища школа, 1990.
27. Наумчук В.І. Завдання з природничої, громадянської та історичної освітніх галузей. 2-4 класи. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2003. 116 с.
28. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. МОН, 2016. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
29. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Київ : Літера «ЛТД», 2019. 208 с.
30. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Pid zag. red. Bibik H. M. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
31. Проекти в початковій школі: тематика та розробки занять / упоряд.: О. Онопрієнко, О. Кондратюк. К.: Шк.. світ, 2007. 128с.
32. Пометун О.І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. Посіб./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. К.: А.С.К., 2005. 192 с.
33. Савченко О.Я. Сучасний урок у початковій школі. К., 1999, 224 с.

34. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. К.: Грамота, 2013. 504 с.
35. Савченко О.Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра посібник. К. : Педагогічна думка, 2014. 176 с.
36. Словник-довідник. Усі шкільні терміни / Укладач Т.К. Співак. Х. : ФОП Співак В.Л., 2010. 592 с.
37. Словничок іншомовних слів. 1-4 класи / Уклад. Т.І. Крехно. Х.: Вид-во «Ранок», 2011. 96 с.
38. Словничок антонімів і омонімів. 1-4 класи / Уклад. Т.І. Крехно. Х.: Вид-во «Ранок», 2011. 96 с.
39. Словничок епітетів. 1-4 класи / Уклад. Т.І. Крехно. Х.: Вид-во «Ранок», 2012. 96 с.
40. Тарасенко Г.С. Екологічна естетика в системі професійної підготовки вчителя. Монографія. (Методологічний аспект). Вінниця: РВВ ВАТ «Віноблдрукарня», 1997 112 с.
41. Тарасов Л.В., Кочубей Н.В., Тарасова Т.Б. Презентація освітньої галузі «Людина і світ» в інноваційній освітній моделі «Екологія та розвиток». – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. 50 с.
42. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К.: Академвидав, 2003. 528 с.
43. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи : монографія / НПАН України, Ін-т педагогіки ; Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Мартиненко В.О. та ін. КИЇВ :Педагогічна думка, 2014. 343 с.
44. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у навчальному процесі: теоретичні аспекти: Дайджест 1 / Укл. О.В. Онопрієнко. Донецьк: Каштан, 2011. 98 с.
45. Форощук О.О., Форощук Н.Є. Природознавство для початкових класів : навч. посіб. КИЇВ :Фенікс, 1999. 348 с.
46. Химинець В.В., Кірик М.Ю. Інновації в початковій школі. Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2008. 168 с.
47. Химинець В.В., Кірик М.Ю., Інновації в початковій школі. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 312с.
48. Хитяєва Л.П. Цікаві завдання з природничої, громадянської та історичної освітніх галузей для початкової школи. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. 160 с.
49. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2014. 224 с.
50. Я і Україна. Природознавство. 4 клас / упоряд. Ю.Є. Бардакова. 2-ге вид. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 80 с.

Додаткові джерела:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Гуз К.Ж. Дидактика, методика, нові інформаційні технології.// Педагогіка і психологія. 2000, №11. С. 3-7.
3. Державна національна програма «Освіта Україна ХХІ ст.». К.: Райдуга, 1994.
4. Довга Т. Моральні знання як основа формування естетичної культури школярів. "Виховна робота в школі", №6 (19) червень 2006.
5. Заповідні скарби Сумщини. / Під ред. Т.Л.Андрієнка. Суми: Джерело, 2001, 265 с.
6. Ковальчук О.В. Українське народознавство. Книга для вчителя. К.: Освіта, 1992. – 176с.
7. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української держави // Пед. газета. 2000. №6 (72), червень. С.6
8. Коркішко О.Г. Патріотичне виховання молодших школярів: Методичні рекомендації вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, організаторам виховної роботи // За заг. ред.. проф.. Скрипченка В.І. Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2002. 38 с.
9. Лотоцька О. Наша Батьківщина – Україна. Урок-гра для школярів 4 класу // Поч. школа. 2007. №5. С. 29-31.
10. Мала енциклопедія державознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. К.: Довіра: Генеза, 1996. 942 с.
11. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка: Навч. посібник. Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. 176с.
12. Українське народознавство: Навчальний посібник / За ред. С.П. Павлюка, Г.Й. Горинь. Львів: Фенікс, 1994. 608с.
13. Хитяєва Л.П., Діптан Н.В. Я і Україна (Громадянська освіта. Природознавство): Робочий зошит. 4 клас. Х.: Веста: Видавництво "Ранок", 2007. – 64 с.: іл.. + додат. (16 с.).
14. Хитяєва Л.П., Діптан Н.В. Я і Україна (Громадянська освіта. Природознавство): Робочий зошит. 3 клас. Х.: Веста: Видавництво "Ранок", 2007. – 64 с.: іл.. + додат. (16 с.).
15. Чорна К.І. Патріотизм – духовна цінність молодих громадян України // Цінності освіти і виховання. Науково-методичний збірник / За заг. ред. О.В.Сухомлинської. К., 1997. С.209-212.
16. Чорна К.І. Зміст патріотичного виховання школярів в умовах державотворчого процесу в Україні // Виховання патріотизму у дітей та молоді в сучасних соціально-економічних умовах: Матер. звітної науково-практичної конференції. К., 1999. С.12-14.
17. Юрович В. Нестандартні уроки як засіб підвищення ефективності навчання в курсі "Я і Україна"// Поч.школа. 2006. №6. С. 22-26.